

BEZMİALEM VAKIF ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU
SINAV SORUSU HAZIRLAMA VE DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ REHBERİ

1. AMAÇ

Bu rehberin amacı; Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu bünyesinde yürütülen ölçme ve değerlendirme süreçlerinde kullanılan sınav sorularının adil, geçerli, güvenilir ve öğrenme kazanımlarıyla uyumlu şekilde hazırlanmasını sağlamak, soru yazımında kurumsal bir standart oluşturmaktır.

2. KAPSAM

Bu rehber; Meslek Yüksekokulu bünyesindeki tüm derslerde yapılan ara sınav, final, bütünleme, uygulama sınavları ve kısa sınavlarda kullanılan çoktan seçmeli, kısa cevaplı ve açık uçlu soruları kapsar.

3. DAYANAK

Bu rehber; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, Yükseköğretim Kurulu tarafından yürütülen Bologna süreci uyum çalışmaları, Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ), yükseköğretimde ölçme ve değerlendirme ilkeleri, Bloom'un bilişsel alan taksonomisi** ve eğitimde ölçme-değerlendirme literatürü esas alınarak hazırlanmıştır.

*** Bloom'un bilişsel alan taksonomisi, farklı soru türleri ve uygulama sınavları aracılığıyla öğrencinin yalnızca bilgi düzeyini değil, aynı zamanda üst düzey bilişsel becerilerini de değerlendirmeye imkân tanıyan temel bir ölçme-değerlendirme çerçevesi sunmaktadır.*

4. TEMEL İLKELER

- Sınav soruları, dersin öğrenme kazanımlarını ölçmelidir.
- Sorular, öğrencinin yalnızca bilgisini değil; kavrama, uygulama ve yorumlama becerisini de değerlendirmelidir.
- Soru kökü açık, net ve yorum farkına yol açmayacak şekilde yazılmalıdır.
- Aynı sınavda yer alan sorular arasında zorluk dengesi gözetilmelidir.
- Soru dili, öğrencinin eğitim düzeyine uygun olmalıdır.

*Bu rehber, öğretim elemanlarını sınırlayıcı değil; ölçme-değerlendirme kalitesini artırmayı hedefleyen bir yol gösterici olarak hazırlanmıştır.

5. SORU TÜRLERİ VE UYGULAMA STANDARTLARI

Bu bölümde, sınavlarda kullanılacak soru türlerine ilişkin yapısal, sayısal ve oransal standartlar tanımlanmıştır. Amaç, ölçme ve değerlendirme süreçlerinde geçerlilik, güvenilirlik ve kapsayıcılığı artırmak; farklı bilişsel düzeylerin dengeli biçimde ölçülmesini sağlamaktır.

5.1. Çoktan Seçmeli Sorular

5.1.1. Yapısal Kurallar

- Soru kökü tek bir kazanımı ölçmelidir.
- Gereksiz bilgi ve uzun metinlerden kaçınılmalıdır.
 - *İpucu mahiyetindeki uzun içerik taşıyan bilgiler italik olarak yazılmalı ve soru kökünden ayrı olarak eklenmelidir.*
- Seçenek sayısı 4 veya 5 olmalıdır.

Seçenekler;

- Dil, uzunluk ve yapı açısından birbirine benzer
- Birbirini dışlayıcı nitelikte olmalıdır.
- Birden fazla doğru cevabı ima eden sorulardan kaçınılmalıdır.
- Tercihen kullanılan çeldiriciler (yanlış seçenekler), konuya ilişkin yaygın kavramsal yanlışlara veya eksik bilgilere dayanmalı; konu dışı, bariz şekilde yanlış veya doğru cevabı dolaylı olarak ele veren nitelikte olmamalıdır. Çeldiriciler, bilgisi yetersiz öğrenciler tarafından tercih edilebilir; bilgisi yeterli öğrenciler tarafından ayırt edilebilir özellikte olmalıdır.
- Çoktan seçmeli sorularda çeldirici kalitesine ilişkin iyi ve zayıf örnekler, öğretim elemanlarına yol göstermek amacıyla **EK-1**'de yer almaktadır.

5.1.2. Sayısal ve Oransal Standartlar

Olumsuz İfade Kullanımı

- “Değildir, yanlıştır, bulunmaz” gibi olumsuz ifadeler:
- Toplam soru sayısının %20’sini geçmemelidir.
- Sınavda en az bir olumsuz soru bulunması önerilir.
- Olumsuz ifade içeren kelime; **Koyu**, altı çizili veya BÜYÜK HARF ile vurgulanmalıdır.

“Hepsi / Hiçbiri” Seçenekleri

- “Hepsi” veya “Hiçbiri” seçeneği içeren sorular:
- Toplam çoktan seçmeli soruların %10’unu geçmemelidir.
- Bu seçenekler art arda gelen sorularda kullanılmamalıdır.
- Ezbere dayalı sorularda tercih edilmemeli, kavramsal ilişkiyi ölçen sorularda kullanılmalıdır.

5.2. Klasik (Açık Uçlu) Sorular

5.2.1. Yapısal Kurallar

*Bu rehber, öğretim elemanlarını sınırlayıcı değil; ölçme-değerlendirme kalitesini artırmayı hedefleyen bir yol gösterici olarak hazırlanmıştır.

- Öğrenci yanıtını kalemle yazarak ifade etmelidir.
- Klasik sorular ve yanıtları uzun kompozisyon gerektirmek zorunda değildir.
- Cevabı tek kelimeden dahi olabilir (ör. Biyoloji, DNA, gibi) veya
- Kısa tanım veya kısa açıklama şeklinde olabilir veya
- Şematize ederek ifade teşvik edilebilir.
- Soru, öğrencinin bilgiyi kendi ifadesiyle yapılandırmasını sağlayacak nitelikte olmalıdır.

5.2.2. Sayısal ve Oransal Standartlar

- Her sınavda en az bir (1) adet klasik (açık uçlu) soru bulunması önerilmektedir.
 - Açık uçlu sorular, öğrencinin kavrama düzeyini, yazılı ifade becerisini ve bilgiyi yapılandırma yetisini ölçmede etkilidir; şans başarısını azaltır.

5.3. Boşluk Doldurma Soruları

5.3.1. Yapısal Kurallar

- Tek ve net bir doğru cevabı olmalıdır.
- Anahtar kavram, terim veya kısa ifade ölçülmelidir.
- Cevap, yorum farkına yol açmayacak biçimde tanımlanmalıdır.

5.3.2. Sayısal Standart

- Her sınavda en az bir (1) adet boşluk doldurma sorusu bulunması önerilmektedir.
 - Boşluk doldurma soruları, seçenek içermediği için tahmin olasılığını düşürür ve öğrencinin kavram-terim hâkimiyetini doğrudan ölçer.

5.4. Görsel (Şekil, Grafik, Tablo, Diyagram) İçeren Sorular

5.4.1. Kullanım İlkeleri

Görsel içeren sorular opsiyoneldir, ancak aşağıdaki kurallara uygun olmalıdır:

- Görsel, sorunun ayrılmaz bir parçası olmalıdır.
- Süsleme veya dikkat dağıtıcı amaçla kullanılmamalıdır.
- Okunabilirlik ve çözünürlük yeterli olmalıdır.

Soru, görselin; yorumlanmasını; yapı, süreç veya ilişki analizini sağlamalıdır. Görselden bağımsız olarak yanıtlanabilen sorular uygun değildir. Görsel temelli sorular, uygulama ve analiz düzeyindeki bilişsel becerileri ölçmede etkilidir; özellikle mesleki alanlarda şema ve grafik okuma yetisini destekler.

5.5. Kaçınılması Gereken Durumlar

- Muğlak ifadeler (en doğru, en uygun vb.)
- Mutlak ifadeler (her zaman, asla)
- Doğru cevabı ele veren ipuçları
- Seçenekler arasında belirgin uzunluk veya dil farkı

- Öğrenme kazanımıyla ilişkisi olmayan ayrıntılar

6. SAYISAL VE ORANSAL KURALLARIN BİLİMSEL TEMELLENDİRİLMESİ

Bu bölümde yer alan sayısal ve oransal kurallar; ölçme-değerlendirmede geçerlik, güvenirlik, kapsayıcılık ve ayırt edicilik ilkeleri temel alınarak belirlenmiştir. Amaç, tek bir soru türüne dayalı ölçmenin doğurabileceği sınırlılıkları azaltmak ve öğrencinin farklı bilişsel becerilerini dengeli biçimde değerlendirmektir. Bu çerçevede sunulan düzenlemeler, ölçme-değerlendirme alanında kabul gören bilimsel ilkeler doğrultusunda hazırlanmıştır.

6.1. Bilişsel Düzey Dağılımı (Önerilen)

- Sınav sorularının bilişsel düzey dağılımı aşağıdaki şekilde dengelenmelidir:
- Bilgi / Hatırlama: %20–30
- Kavrama: %30–40
- Uygulama / Yorumlama: %30–40
- Sınavların yalnızca bilgi düzeyi sorularından oluşması önerilmez.

6.2. Soru Türü Çeşitliliği ve Asgari Zorunluluklar

Aynı sınavda yalnızca tek bir soru türünün kullanılması önerilmez. Aşağıdaki asgari koşulların sağlanması önerilmektedir:

Soru Türü	Asgari Koşul
Çoktan seçmeli	En az 1 adet
Klasik (açık uçlu) veya Boşluk doldurma	En az 1 adet
Görsel soru	Opsiyonel (kurallı)

Not: Üniversite genelinde ortak ve zorunlu olarak yürütülen bazı derslerin sınavları, merkezi olarak KEYPS sistemi üzerinden çevrim içi (online) yapılmaktadır. Bu derslerde sınav uygulama yöntemi merkezi sistem tarafından belirlendiğinden, söz konusu dersler Soru Türü Çeşitliliği ve Asgari Zorunluluklar kapsamında tanımlanan asgari koşullara tabi değildir.

6.3. Akademik Takdir ve Esneklik

- Dersin niteliğine göre soru türü dağılımında öğretim elemanının akademik takdir hakkı saklıdır.
- Ancak bu rehberde tanımlanan asgari zorunluluklar sağlanması önerilmektedir.

7. UYGULAMA SINAVLARINA İLİŞKİN İLKE VE STANDARTLAR

7.1. Uygulama Sınavlarının Amacı

*Bu rehber, öğretim elemanlarını sınırlayıcı değil; ölçme-değerlendirme kalitesini artırmayı hedefleyen bir yol gösterici olarak hazırlanmıştır.

Uygulama sınavları; öğrencinin mesleki bilgi, beceri ve tutumlarını gerçek ya da gerçeğe yakın koşullarda uygulayabilme düzeyini ölçmeyi amaçlar.

7.2. Uygulama Sınavlarında Ölçülen Alanlar

- Psikomotor beceri
- Klinik/mesleki uygulama basamakları
- İş güvenliği ve hasta güvenliği farkındalığı
- İletişim ve mesleki tutum

7.3. Uygulama Sınavlarında Temel İlkeler

- Ölçülen uygulama, program öğrenme çıktılarıyla (PÖÇ) uyumlu olmalıdır.
- Öğrenciye beklenen uygulama basamakları önceden açıkça tanımlanmalıdır.
- Değerlendirme mümkün olduğunca nesnel ölçütlere dayanmalıdır.
- Aynı uygulama için kullanılan değerlendirme ölçütleri, tüm öğrenciler için eşit olmalıdır.

7.4. Değerlendirme Araçları

- Kontrol listesi (checklist)
- Dereceli puanlama anahtarı (rubrik)
- Gözlem formu

Uygulama sınavlarında değerlendirme, tercihen yapılandırılmış kontrol listeleri veya dereceli puanlama anahtarları kullanılarak yapılmalıdır. Ayrıca kontrol listeleri, uygulamanın her ayrıntısını ölçmekten ziyade, uygulamanın güvenli ve doğru şekilde gerçekleştirildiğini göstermeye yönelik olarak hazırlanmalıdır. Uygulama sınavlarında kullanılabilecek örnek kontrol listeleri, ders ve bölüm farklılıkları gözetilerek hazırlanmış olup **EK-2**'de sunulmuştur.

Uygulama sınavlarında kullanılan kontrol listelerinde, hasta güvenliği, biyogüvenlik, cihaz güvenliği ve mevzuata uygunluk açısından kritik öneme sahip uygulama basamakları (*) ile işaretlenebilir. Kritik basamaklara değerlendirmede daha yüksek ağırlık verilmesi mümkündür. Ağırlıklı puanlama, dersin ve uygulamanın niteliği dikkate alınarak öğretim elemanının akademik takdirinde olup, değerlendirme sürecinde şeffaflık ve tutarlılık gözetilmelidir.

Dereceli puanlama anahtarları (rubrikler), özellikle klasik sorular ve uygulama sınavlarında öğrencinin performansını önceden belirlenmiş ölçütler doğrultusunda değerlendirmeyi

*Bu rehber, öğretim elemanlarını sınırlayıcı değil; ölçme-değerlendirme kalitesini artırmayı hedefleyen bir yol gösterici olarak hazırlanmıştır.

amaçlayan araçlardır. Rubrikler, değerlendirme sürecinde nesnelliği ve tutarlılığı artırmaya yönelik olarak kullanılabilir. Rubriklerin kapsamı ve ayrıntı düzeyi, dersin öğrenme kazanımları ve uygulamanın niteliği dikkate alınarak öğretim elemanının akademik takdirinde belirlenir. Dereceli puanlama anahtarlarının (rubriklerin) kullanımına ilişkin örnekler, öğretim elemanlarına yol göstermek amacıyla EK-3'te sunulmuştur.

7.5. Cevap Anahtarları ve Değerlendirme Kriterleri

Yazılı sınavlarda kullanılan sorular için cevap anahtarlarının sınav öncesinde hazırlanması esastır. Cevap anahtarları; doğru cevapları, kabul edilebilir yanıtları ve gerekli görülen durumlarda kısmi puanlama ölçütlerini içerecek şekilde düzenlenmelidir.

Çoktan seçmeli sorularda cevap anahtarı, doğru seçeneği açık ve net biçimde göstermelidir. Klasik ve kısa cevaplı sorularda ise cevap anahtarı; temel kavramlar, anahtar ifadeler veya değerlendirme ölçütlerini içerecek şekilde hazırlanabilir.

Uygulama sınavlarında değerlendirme; kontrol listeleri ve/veya dereceli puanlama anahtarları doğrultusunda yapılır. Bu kapsamda kullanılan cevap anahtarları ve değerlendirme ölçütleri, ölçme-değerlendirme sürecinde şeffaflık ve tutarlılığı sağlamaya yönelik olarak kullanılmalıdır.

7.6. Geri Bildirim ve Şeffaflık

- Öğrenciye, uygulama sınavı sonrası geliştirici geri bildirim verilmesi önerilir.
- Değerlendirme ölçütleri talep edilmesi hâlinde öğrenciyle paylaşılabilir.

7.7. Akademik Takdir ve Esneklik

Uygulama sınavlarının kapsamı ve yöntemi, dersin niteliğine göre öğretim elemanının akademik takdirinde olmakla birlikte; bu bölümde tanımlanan temel ilkeler gözetilmelidir.

EK-1. Çeldirici Kalitesi Örnek Tabloları

Bu tablo, çoktan seçmeli sorularda kullanılan çeldiricilerin (yanlış seçeneklerin) kalite düzeyini açıklamak ve öğretim elemanlarına yol göstermek amacıyla hazırlanmıştır. Örnek Tablolar BVÜ SHMYO bünyesinde bulunan 14 bölümü kapsayacak şekilde örnek tablolar oluşturulmuştur.

i. Ağız ve Diş Sağlığı

Soru: Diş çürüğünün oluşumunda aşağıdakilerden hangisi en önemli etkindir?

- A) Bakteriyel plak oluşumu -CEVAP
- B) Mine kalınlığının kişiye göre değişmesi
- C) Dişlerin beyaz renkte olması
- D) Tükürüğün tatlı olması
- E) Sık ve yüksek karbonhidrat alımı

Sonuç:

İyi çeldirici → B, E

Zayıf çeldirici → C, D

ii. Ameliyathane Hizmetleri

Soru: Steril alanın korunmasında aşağıdakilerden hangisi temel bir kuraldır?

- A) Steril alanın bel hizasının altına indirilmemesi -CEVAP
- B) Ameliyat masasının rengi
- C) Oda sıcaklığının 30 °C olması
- D) Steril alanın görüş alanı dışında tutulması
- E) Steril alanın yalnızca ameliyat başlangıcında korunması

Sonuç

Zayıf çeldiriciler → B–C

İyi çeldirici → D, E

iii. Anestezi

Soru: Genel anestezinin temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilinç kaybı ve ağrı kontrolü sağlamak -CEVAP
- B) Kas gücünü artırmak
- C) Kan basıncını yükseltmek
- D) Bilinç kaybı olmaksızın reflekslerin baskılanması
- E) Bilincin korunarak yalnızca ağrının baskılanması

Sonuç

Zayıf çeldirici → C

İyi çeldirici → D, E

Dipnot: Bu ekte sunulan çeldirici örnekleri, çoktan seçmeli sorularda çeldirici kalitesinin nasıl değerlendirilebileceğine ilişkin örnek uygulamalar niteliğindedir. Çeldiricilerin “iyi” veya “zayıf” olarak sınıflandırılması; ders içeriği, öğrenci profili ve ölçülmek istenen bilişsel düzeye bağlı olarak değişebilir. Bu nedenle değerlendirmeler bağlama duyarlı olup öğretim elemanının akademik takdirini sınırlayıcı değildir.

iv. Eczane Hizmetleri

Soru: İlaçların son kullanma tarihinin kontrol edilmesinin temel amacı nedir?

- A) İlacın etkinlik ve güvenliğini sağlamak -CEVAP
- B) İlacın depolama koşullarına uygunluğunu belirlemek
- C) İlacın fiyatını düşürmek
- D) Raf düzenini sağlamak
- E) İlacın farmakokinetik özelliklerini artırmak

Sonuç:

Zayıf çeldirici → C, D

İyi çeldirici → B, E

v. Elektronörofizyoloji

Soru: EEG kaydı aşağıdakilerden hangisini değerlendirmek için kullanılır?

- A) Beynin elektriksel aktivitesi -CEVAP
- B) Kas kuvveti
- C) Kan basıncı
- D) Solunum hacmi
- E) Sinir iletim hızını

Sonuç:

İyi çeldirici → B, E

Zayıf çeldirici → C, D

vi. İlk ve Acil Yardım

Soru: Bilinçsiz ve solunumu olmayan hastada ilk uygulanması gereken işlem nedir?

- A) Nabız kontrolü yaparak ileri yaşam desteğine geçmek
- B) Hastaya su içirmek
- C) Temel yaşam desteğine başlamak -CEVAP
- D) Kan basıncını ölçmek
- E) Hastayı oturur pozisyona almak

Sonuç:

İyi çeldirici → A, D

Zayıf çeldirici → B, E

vii. Optisyonluk

Soru: Miyopi kusurunda görüntü retinanın neresine düşer?

- A) Optik diskin üzerine
- B) Retinanın arkasına
- C) Retina üzerine
- D) Makula bölgesine
- E) Retinanın önüne -CEVAP

Sonuç:

İyi çeldirici → A, D

Zayıf çeldirici → B, C

Dipnot: Bu ekte sunulan çeldirici örnekleri, çoktan seçmeli sorularda çeldirici kalitesinin nasıl değerlendirilebileceğine ilişkin örnek uygulamalar niteliğindedir. Çeldiricilerin “iyi” veya “zayıf” olarak sınıflandırılması; ders içeriği, öğrenci profili ve ölçülmek istenen bilişsel düzeye bağlı olarak değişebilir. Bu nedenle değerlendirmeler bağlama duyarlı olup öğretim elemanının akademik takdirini sınırlayıcı değildir.

viii. Ortopedik Protez ve Ortez

Soru: Ortezlerin temel kullanım amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kas kuvvetini artırmak
- B) Kas hacmini artırmak
- C) Eklem stabilitesini desteklemek -CEVAP
- D) Kan dolaşımını hızlandırmak
- E) Kemik yoğunluğunu ölçmek

Sonuç:

İyi çeldirici → A

Zayıf çeldirici → B, D, E

ix. Patoloji Laboratuvar Teknikleri

Soru: Biyopsi örnekleri patoloji laboratuvarında öncelikle hangi işlemde geçirilir?

- A) Parafin bloklama
- B) Fiksasyon -CEVAP
- C) Mikroskopi
- D) Raporlama
- E) Boyama

Sonuç:

İyi çeldirici → A

Zayıf çeldirici → C, D

x. Radyoterapi

Soru: Radyoterapinin temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tümör hücrelerini yok etmek -CEVAP
- B) Bağışıklığı artırmak
- C) Enfeksiyonu önlemek
- D) Yalnızca tümör büyümesini yavaşlatmak
- E) Kemoterapinin yan etkilerini azaltmak

Sonuç:

İyi çeldirici → D, E

Zayıf çeldirici → B, C

xi. Tıbbi Dökümantasyon ve Sekreterlik

Soru: Hasta dosyalarının doğru tutulmasının temel amacı nedir?

- A) Klinik süreçlerin izlenebilirliğini artırmak
- B) Dosyaların renkli görünmesini sağlamak
- C) Hukuki ve tıbbi kayıt bütünlüğünü sağlamak -CEVAP
- D) Sağlık verilerinin standartlara uygunluğunu sağlamak
- E) Arşiv alanını büyütmek

Sonuç:

İyi çeldirici → A, D

Zayıf çeldirici → E, B

Dipnot: Bu ekte sunulan çeldirici örnekleri, çoktan seçmeli sorularda çeldirici kalitesinin nasıl değerlendirilebileceğine ilişkin örnek uygulamalar niteliğindedir. Çeldiricilerin “iyi” veya “zayıf” olarak sınıflandırılması; ders içeriği, öğrenci profili ve ölçülmek istenen bilişsel düzeye bağlı olarak değişebilir. Bu nedenle değerlendirmeler bağlama duyarlı olup öğretim elemanının akademik takdirini sınırlayıcı değildir.

xii. Tıbbi Görüntüleme Teknikleri

Soru: BT (Bilgisayarlı Tomografi) görüntülemelerde hangi radyasyon türü kullanılır?

- A) X-ışını -CEVAP
- B) Ultrason dalgaları
- C) Manyetik alan etkileşimi
- D) Radyo frekansı
- E) Gamma ışınlarının emisyonu

Sonuç:

İyi çeldirici → C, E

Zayıf çeldirici → D

xiii. Tıbbi Laboratuvar Teknikleri

Soru: Tam kan sayımı (CBC) testi aşağıdakilerden hangisini değerlendirmek için kullanılır?

- A) Kanın pıhtılaşma faktörlerinin düzeyi
- B) Hormon düzeyleri
- C) Kan hücrelerinin sayısı ve oranı -CEVAP
- D) Karaciğer enzimleri
- E) Elektrolit dengesi

Sonuç:

İyi çeldirici → A

Zayıf çeldirici → B, E

xiv. Yaşlı Bakımı

Soru: Yaşlı bireylerde düşme riskini artıran en önemli faktörlerden biri hangisidir?

- A) Görme keskinliğinin azalması
- B) Saç renginin değişmesi
- C) Dengenin bozulması
- D) Boy uzunluğunun artması
- E) Kas gücünün azalması -CEVAP

Sonuç:

İyi çeldirici → A, C

Zayıf çeldirici → B, D

Dipnot: Bu ekte sunulan çeldirici örnekleri, çoktan seçmeli sorularda çeldirici kalitesinin nasıl değerlendirilebileceğine ilişkin örnek uygulamalar niteliğindedir. Çeldiricilerin “iyi” veya “zayıf” olarak sınıflandırılması; ders içeriği, öğrenci profili ve ölçülmek istenen bilişsel düzeye bağlı olarak değişebilir. Bu nedenle değerlendirmeler bağlama duyarlı olup öğretim elemanının akademik takdirini sınırlayıcı değildir.

EK-2. UYGULAMA SINAVLARI İÇİN ÖRNEK KONTROL LİSTELERİ

Bu ekte yer alan kontrol listeleri, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu bünyesinde yürütülen uygulama sınavlarında değerlendirme sürecine yol göstermek amacıyla hazırlanmış örneklerdir. Kontrol listeleri, uygulama sınavlarında ölçülmesi hedeflenen mesleki bilgi, beceri ve tutumların yapılandırılmış, nesnel ve tutarlı biçimde değerlendirilmesini desteklemeyi amaçlamaktadır.

Sunulan örnekler, farklı bölüm ve derslerin uygulama içerikleri dikkate alınarak tematik gruplar halinde düzenlenmiştir. Bu kontrol listeleri bağlayıcı nitelikte olmayıp, öğretim elemanlarının dersin öğrenme kazanımları ve uygulamanın niteliği doğrultusunda kendi kontrol listelerini geliştirmelerine rehberlik etmek üzere hazırlanmıştır.

Kritik Basamaklar ve Ağırlıklı Puanlama (Genel Açıklama)

Kritik basamak, hatalı uygulanması durumunda hasta güvenliği, biyogüvenlik, cihaz güvenliği veya mevzuata uygunluk açısından ciddi risk oluşturabilecek uygulama adımlarını ifade eder.

Uygulama sınavlarında kullanılan kontrol listelerinde, bu nitelikteki uygulama basamakları (*) ile işaretlenebilir. Kritik basamakların değerlendirmede diğer basamaklara göre daha yüksek ağırlıkla puanlandırılması mümkündür.

Kritik basamaklara ilişkin ağırlıklı puanlama ve değerlendirme yaklaşımı, dersin ve uygulamanın niteliği dikkate alınarak öğretim üyesinin akademik takdirinde olup, değerlendirme sürecinde şeffaflık ve tutarlılık gözetilmelidir.

Bu ekte yer alan örnek kontrol listeleri, aşağıda belirtilen başlıklar altında sınıflandırılarak sunulmuştur.

- EK-2.1 Klinik Uygulamalara Yönelik Örnek Kontrol Listesi
- EK-2.2 Laboratuvar Uygulamalarına Yönelik Örnek Kontrol Listesi
- EK-2.3 Görüntüleme ve Teknik Uygulamalara Yönelik Örnek Kontrol Listesi
- EK-2.4 Dokümantasyon ve Süreç Yönetimine Yönelik Örnek Kontrol Listesi
- EK-2.5. Kullanıma İlişkin Not

EK-2.1 Klinik Uygulamalara Yönelik Örnek Kontrol Listesi

Kapsam

Bu bölümde yer alan örnek kontrol listesi; Ameliyathane Hizmetleri, Anestezi, İlk ve Acil Yardım, Yaşlı Bakımı ve benzeri klinik uygulama ağırlıklı bölümlerde yürütülen uygulama sınavlarına yönelik olarak hazırlanmıştır.

Sunulan kontrol listesi, klinik ortamlarda gerçekleştirilen temel uygulamalarda öğrencinin mesleki beceri, hasta güvenliği farkındalığı, uygulama basamaklarına uyum ve mesleki tutumunu değerlendirmeye yönelik örnek bir çerçeve sunmaktadır.

Bu örnek kontrol listesi, tüm klinik uygulamaları kapsamak amacıyla değil; klinik uygulama sınavlarında kontrol listelerinin nasıl yapılandırılabileceğini göstermek amacıyla hazırlanmıştır. Öğretim elemanları, dersin öğrenme kazanımları ve uygulamanın niteliği doğrultusunda bu listeyi uyarlayabilir, genişletebilir veya sadeleştirebilir.

Klinik Uygulama Sınavı Kontrol Listesi (Örnek)

Uygulama Adı:

Ders / Bölüm:

Öğrenci Adı – No:

Değerlendirici:

Tarih:

No	Değerlendirilen Uygulama Basamağı	Uygun	Kısmen Uygun	Uygun Değil
1	Kişisel koruyucu ekipmanı (eldiven, maske vb.) doğru ve uygun şekilde kullanır	☐	☐	☐
2	Uygulama öncesi gerekli hazırlıkları eksiksiz yapar	☐	☐	☐
3	Uygulama öncesi hasta/uygulama alanı güvenliğini sağlar	☐	☐	☐
4	Uygulama basamaklarını doğru sırayla uygular	☐	☐	☐
5	Uygulama sırasında asepti-antisepsi kurallarına uyar	☐	☐	☐
6	Hasta ile uygun ve mesleki iletişim kurar	☐	☐	☐
7	Uygulama sırasında hasta güvenliğini gözetir	☐	☐	☐
8	Uygulama sırasında gerekli ekipmanı doğru kullanır	☐	☐	☐

9	Uygulama sonrası gerekli işlemleri eksiksiz tamamlar	☐	☐	☐
10	Uygulama alanını düzenli ve güvenli şekilde bırakır	☐	☐	☐
11	Mesleki etik ve tutum kurallarına uygun davranır	☐	☐	☐

Değerlendirme Notu

Bu kontrol listesi, klinik uygulama sınavlarında öğrencinin mesleki beceri, uygulama basamaklarına uyum, hasta güvenliği ve mesleki tutumunu değerlendirmeye yönelik örnek bir çerçeve sunmaktadır. Liste, uygulamanın niteliğine göre uyarlanabilir; gerekli görülen durumlarda yeni maddeler eklenebilir veya bazı maddeler çıkarılabilir.

EK-2.2 Laboratuvar Uygulamalarına Yönelik Örnek Kontrol Listesi

Kapsam

Bu bölümde yer alan örnek kontrol listesi; Tıbbi Laboratuvar Teknikleri, Patoloji Laboratuvar Teknikleri, Elektronörofizyoloji ve benzeri laboratuvar uygulaması ağırlıklı bölümlerde yürütülen uygulama sınavlarına yönelik olarak hazırlanmıştır.

Sunulan kontrol listesi, laboratuvar ortamında gerçekleştirilen temel uygulamalarda öğrencinin numune güvenliği, cihaz kullanımı, uygulama basamaklarına uyum, iş sağlığı ve güvenliği ile mesleki tutumunu değerlendirmeye yönelik örnek bir çerçeve sunmaktadır. Bu örnek kontrol listesi, tüm laboratuvar uygulamalarını kapsamak amacıyla değil; laboratuvar uygulama sınavlarında kontrol listelerinin nasıl yapılandırılabileceğini göstermek amacıyla hazırlanmıştır. Öğretim elemanları, dersin öğrenme kazanımları ve uygulamanın niteliği doğrultusunda bu listeyi uyarlayabilir, genişletebilir veya sadeleştirebilir.

Laboratuvar Uygulama Sınav Kontrol Listesi (Örnek)

Uygulama Adı:
Ders / Bölüm:
Öğrenci Adı – No:
Değerlendirici:
Tarih:

No	Değerlendirilen Uygulama Basamağı	Uygun	Kısmen Uygun	Uygun Değil
1	Kişisel koruyucu ekipmanı (önlük, eldiven vb.) uygun şekilde kullanır	☐	☐	☐

2	Laboratuvar kuralları ve güvenlik talimatlarına uyar	☐	☐	☐
3	Numuneyi doğru şekilde kabul eder ve tanımlar	☐	☐	☐
4	Numune ile çalışırken biyogüvenlik kurallarına uyar	☐	☐	☐
5	Kullanacağı cihaz/ekipmanı uygulama öncesi uygun şekilde hazırlar	☐	☐	☐
6	Uygulama basamaklarını doğru sırayla uygular	☐	☐	☐
7	Cihaz ve ekipmanı doğru ve güvenli şekilde kullanır	☐	☐	☐
8	Uygulama sırasında oluşabilecek riskleri fark eder ve önlem alır	☐	☐	☐
9	Uygulama sonrası numune ve materyalleri uygun şekilde bertaraf eder	☐	☐	☐
10	Atık yönetimi ve çevre güvenliği kurallarına uyar	☐	☐	☐
11	Çalışma alanını temiz ve düzenli şekilde bırakır	☐	☐	☐
12	Mesleki etik ve tutum kurallarına uygun davranır	☐	☐	☐

Değerlendirme Notu

Bu kontrol listesi, laboratuvar uygulama sınavlarında öğrencinin teknik beceri, numune ve cihaz güvenliği, uygulama basamaklarına uyum ve mesleki tutumunu değerlendirmeye yönelik örnek bir çerçeve sunmaktadır. Liste, laboratuvar uygulamasının türüne göre uyarlanabilir; gerekli görülen durumlarda yeni maddeler eklenebilir veya bazı maddeler çıkarılabilir.

EK-2.3 Görüntüleme ve Teknik Uygulamalara Yönelik Örnek Kontrol Listesi

Kapsam

Bu bölümde yer alan örnek kontrol listesi; Tıbbi Görüntüleme Teknikleri, Radyoterapi, Optisyenlik ve benzeri görüntüleme ve teknik uygulama ağırlıklı bölümlerde yürütülen uygulama sınavlarına yönelik olarak hazırlanmıştır.

Sunulan kontrol listesi, görüntüleme ve teknik uygulamalarda öğrencinin cihaz hazırlığı, güvenlik farkındalığı, doğru teknik uygulama, hasta/cihaz güvenliği ve mesleki tutumunu

değerlendirmeye yönelik örnek bir çerçeve sunmaktadır. Bu örnek kontrol listesi, tüm görüntüleme ve teknik uygulamaları kapsamak amacıyla değil; bu tür uygulama sınavlarında kontrol listelerinin nasıl yapılandırılabileceğini göstermek amacıyla hazırlanmıştır. Öğretim elemanları, dersin öğrenme kazanımları ve uygulamanın niteliği doğrultusunda bu listeyi uyarlayabilir, genişletebilir veya sadeleştirebilir.

Görüntüleme ve Teknik Uygulama Sınavı Kontrol Listesi (Örnek)

Uygulama Adı:
Ders / Bölüm:
Öğrenci Adı – No:
Değerlendirici:
Tarih:

No	Değerlendirilen Uygulama Basamağı	Uygun	Kısmen Uygun	Uygun Değil
1	Kişisel koruyucu ekipmanı ve gerekli güvenlik ekipmanlarını uygun şekilde kullanır	☐	☐	☐
2	Cihaz ve çalışma alanını uygulama öncesinde uygun şekilde hazırlar	☐	☐	☐
3	Hasta/uygulama güvenliğine yönelik gerekli önlemleri alır	☐	☐	☐
4	Görüntüleme/teknik uygulama öncesi gerekli kontrolleri yapar	☐	☐	☐
5	Uygulamayı ilgili teknik protokole uygun şekilde gerçekleştirir	☐	☐	☐
6	Cihaz ayarlarını doğru ve güvenli biçimde yapar	☐	☐	☐
7	Radyasyon/ışınlama veya teknik riskler konusunda gerekli önlemleri alır	☐	☐	☐
8	Uygulama sırasında hasta ve cihaz güvenliğini gözetir	☐	☐	☐
9	Uygulama sonrası cihazı uygun şekilde kapatır ve kontrol eder	☐	☐	☐
10	Görüntü/çıktı veya uygulama sonuçlarını doğru şekilde değerlendirir	☐	☐	☐
11	Çalışma alanını temiz, düzenli ve güvenli şekilde bırakır	☐	☐	☐
12	Mesleki etik, iletişim ve tutum kurallarına uygun davranır	☐	☐	☐

Değerlendirme Notu

Bu kontrol listesi, görüntüleme ve teknik uygulama sınavlarında öğrencinin teknik yeterliliği, güvenlik farkındalığı, uygulama basamaklarına uyum ve mesleki tutumunu değerlendirmeye yönelik örnek bir çerçeve sunmaktadır. Liste, uygulamanın türüne ve kullanılan cihazlara göre uyarlanabilir; gerekli görülen durumlarda yeni maddeler eklenebilir veya bazı maddeler çıkarılabilir.

EK-2.4 Dokümantasyon ve Süreç Yönetimine Yönelik Örnek Kontrol Listesi

Kapsam

Bu bölümde yer alan örnek kontrol listesi; Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik, Eczane Hizmetleri ve benzeri kayıt, dokümantasyon ve süreç yönetimi ağırlıklı bölümlerde yürütülen uygulama sınavlarına yönelik olarak hazırlanmıştır.

Sunulan kontrol listesi, sağlık hizmetlerinde kayıtların doğruluğu, gizlilik ve veri güvenliği, mevzuata uygunluk, iş akışı takibi ve mesleki tutumun değerlendirilmesine yönelik örnek bir çerçeve sunmaktadır. Bu örnek kontrol listesi, tüm dokümantasyon ve süreç yönetimi uygulamalarını kapsamak amacıyla değil; bu tür uygulama sınavlarında kontrol listelerinin nasıl yapılandırılabileceğini göstermek amacıyla hazırlanmıştır. Öğretim elemanları, dersin öğrenme kazanımları ve uygulamanın niteliği doğrultusunda bu listeyi uyarlayabilir, genişletebilir veya sadeleştirebilir.

Dokümantasyon ve Süreç Yönetimi Uygulama Sınavı Kontrol Listesi (Örnek)

Uygulama Adı:
Ders / Bölüm:
Öğrenci Adı – No:
Değerlendirici:
Tarih:

No	Değerlendirilen Uygulama Basamağı	Uygun	Kısmen Uygun	Uygun Değil
1	Kayıt ve dokümantasyon sürecini ilgili mevzuata uygun şekilde yürütür	☐	☐	☐
2	Hasta/kurum bilgilerini doğru, eksiksiz ve okunabilir biçimde kaydeder	☐	☐	☐
3	Gizlilik ve kişisel verilerin korunmasına ilişkin kurallara uyar	☐	☐	☐

4	Kayıtları doğru form ve sistemler üzerinden gerçekleştirir	☐	☐	☐
5	İş akışı ve süreç basamaklarını doğru sırayla takip eder	☐	☐	☐
6	Hata veya eksiklikleri fark eder ve uygun şekilde düzeltir	☐	☐	☐
7	Doküman ve kayıtların arşivlenmesine ilişkin kurallara uyar	☐	☐	☐
8	İlgili birimler ve ekip üyeleriyle doğru ve mesleki iletişim kurar	☐	☐	☐
9	Zaman yönetimi ve iş organizasyonunu uygun şekilde sağlar	☐	☐	☐
10	Süreç boyunca mesleki etik ve sorumluluk bilinciyle hareket eder	☐	☐	☐

Değerlendirme Notu

Bu kontrol listesi, dokümantasyon ve süreç yönetimi uygulama sınavlarında öğrencinin kayıt doğruluğu, mevzuata uygunluk, gizlilik bilinci, iş akışı takibi ve mesleki tutumunu değerlendirmeye yönelik örnek bir çerçeve sunmaktadır. Liste, dersin ve uygulamanın kapsamına göre uyarlanabilir; gerekli görülen durumlarda yeni maddeler eklenebilir veya bazı maddeler çıkarılabilir.

EK-2.5. Kullanıma İlişkin Not

Bu ekte yer alan örnek kontrol listeleri, uygulama sınavlarında değerlendirme sürecine rehberlik etmek amacıyla hazırlanmıştır. Sunulan listeler, öğretim elemanlarının dersin öğrenme kazanımları ve uygulamanın niteliği doğrultusunda kendi değerlendirme araçlarını geliştirmelerine yardımcı olmayı hedeflemektedir.

Kontrol listeleri bağlayıcı nitelikte olmayıp, uygulama sınavlarında nesnellik, tutarlılık ve şeffaflığın sağlanmasına katkı sunacak şekilde örnek olarak hazırlanmıştır. Öğretim elemanlarının akademik takdiri korunmak kaydıyla, bu ekte yer alan ilkeler doğrultusunda yapılacak değerlendirmelerin ölçme-değerlendirme kalitesini artıracığı öngörülmektedir.

EK-3. DERECELİ PUANLAMA ANAHTARLARI (RUBRİK)

Amaç ve Kapsam

Bu ekte sunulan dereceli puanlama anahtarları (rubrikler), Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu bünyesinde yürütülen;

- klasik (açık uçlu) sınav sorularında
- uygulama sınavlarında
- süreç ve performans değerlendirmelerinde

öğrenci performansının önceden belirlenmiş, açık ve nesnel ölçütlere göre değerlendirilmesine rehberlik etmek amacıyla hazırlanmıştır.

Rubrikler; ölçme-değerlendirme sürecinde şeffaflık, tutarlılık ve geri bildirim kalitesini artırmayı hedefler. Bu ekte yer alan rubrikler örnek niteliğinde olup bağlayıcı değildir. Öğretim elemanları tarafından dersin öğrenme kazanımları ve uygulamanın niteliği doğrultusunda uyarlanabilir.

3.1. Klasik (Açık Uçlu) Sorular İçin Örnek Analitik Rubrik

Kapsam

Sunulan örnek rubrik; Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu bünyesinde yürütülen tüm derslerde kullanılan klasik (açık uçlu) sınav soruları için hazırlanmıştır. Klasik sorular; öğrencinin bilgiyi yalnızca hatırlamasını değil, aynı zamanda kavramları anlama, ilişkilendirme, yapılandırma ve yazılı olarak ifade edebilme becerisini ölçmeyi amaçlar.

Açık uçlu sorular, öğrencinin konuya ilişkin bilgisini kendi ifadeleriyle ortaya koymasına olanak tanıdığı için, ezbere dayalı öğrenmenin ötesinde kavramsal derinliği ve düşünme becerilerini değerlendirmede etkilidir. Bu tür sorular; kısa tanım, açıklama, neden-sonuç ilişkisi kurma, karşılaştırma yapma veya şema/grafik üzerinden yorumlama gibi farklı yanıt biçimlerini içerebilir.

Bu örnek rubrik, açık uçlu sorulara verilen yanıtların önceden belirlenmiş, açık ve nesnel ölçütler doğrultusunda değerlendirilmesini sağlamayı; ölçme-değerlendirme sürecinde şeffaflık, tutarlılık ve adaleti artırmayı amaçlayan örnek bir analitik değerlendirme çerçevesi sunar. Rubrik, dersin öğrenme kazanımları ve sorunun niteliği doğrultusunda öğretim elemanları tarafından uyarlanabilir.

Klasik (Açık Uçlu) Sorular – Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı (Örnek)

Değerlendirme Ölçütü	Yetersiz (1)	Geliştirilmeli (2)	Yeterli (3)	Çok İyi (4)
Bilgi Doğruluğu	Yanlış / alakasız	Kısmen doğru	Doğru	Tam ve doğru
Kavramsal Anlayış	Kavramları karıştırır	Sınırlı anlayış	Kavramları doğru kullanır	Kavramlar arası ilişki kurar
Soruyu Karşılama Düzeyi	Soruyu karşılamaz	Kısmen karşılar	Büyük ölçüde karşılar	Tam ve doğrudan karşılar
Gerekçeleştirme ve Açıklama	Açıklama yok	Yüzeysel	Açık ve yeterli	Derinlikli ve tutarlı
İfade Becerisi ve Tutarlılık	Anlaşılmaz	Kısmen anlaşılır	Açık ve tutarlı	Akıcı ve sistematik
Şema / Örnek Kullanımı (varsa)	Uygunsuz	Kısmen uygun	Uygun	Açıklayıcı ve yerinde

Puanlama: Her bir ölçüt 1 (Yetersiz) – 4 (Çok İyi) aralığında puanlandırılır. Toplam puan; ölçütlerin eşit ağırlıkla değerlendirilmesiyle veya sorunun hedeflediği bilişsel düzeye göre (ör. kavrama, yorumlama, analiz) belirli ölçütlere daha yüksek ağırlık verilerek hesaplanabilir. Şema, örnek veya grafik kullanımının beklenmediği sorularda, ilgili ölçüt değerlendirme dışı bırakılabilir. Kısa yanıt gerektiren sorularda ise ölçüt sayısı azaltılarak daha yalın bir rubrik kullanılabilir. Değerlendirme sürecinde; cevap anahtarının ve rubriğin sınav öncesinde hazırlanması, kabul edilebilir yanıtların çerçevesinin belirlenmesi, benzer yanıtların benzer puanlarla değerlendirilmesi önerilir. Bu yaklaşım, puanlamada öznel farklılıkları azaltır ve değerlendirme sürecinde tutarlılığı artırır.

Not: Bu örnek rubrik, klasik (açık uçlu) sorulara verilen yanıtların değerlendirilmesinde öğretim elemanlarına rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış örnek bir analitik dereceli puanlama anahtarıdır. Rubrik bağlayıcı olmayıp, ölçme-değerlendirme süreçlerinde akademik takdiri sınırlamadan değerlendirme kalitesini artırmayı hedefler.

3.2. Klinik Uygulama Sınavları İçin Örnek Rubrik

Kapsam

Bu rubrik; Ameliyathane Hizmetleri, Anestezi, İlk ve Acil Yardım, Yaşlı Bakımı ve benzeri klinik uygulama ağırlıklı bölümlerde yürütülen uygulama sınavları ve performans değerlendirmelerinde kullanılmak üzere hazırlanmıştır.

Klinik uygulamalar; hasta güvenliği, enfeksiyon kontrolü, doğru uygulama basamakları ve mesleki iletişim açısından yüksek sorumluluk gerektiren süreçlerdir. Bu nedenle klinik uygulama sınavlarında öğrencinin yalnızca teorik bilgiyi bilmesi yeterli değildir; bilgiyi gerçek ya da gerçeğe yakın klinik ortamlarda, güvenli ve etik ilkelere uygun biçimde uygulayabilme becerisi beklenmektedir.

Bu rubrik, öğrencinin klinik uygulamalar sırasında; uygulama öncesi hazırlık ve güvenlik kontrollerini yapabilmesini, hasta ve çevre güvenliğini gözetmesini, uygulama basamaklarını doğru sıra ve teknikle gerçekleştirmesini, enfeksiyon kontrolü ve asepsi–antisepsi kurallarına uyumunu, mesleki iletişim, tutum ve etik davranışlarını, uygulama sürecini planlı, kontrollü ve sorumluluk bilinciyle yürütebilme düzeyini önceden belirlenmiş ölçütler doğrultusunda değerlendirmeyi amaçlayan örnek bir dereceli puanlama anahtarı sunmaktadır.

Sunulan örnek rubrik, tüm klinik uygulamaları kapsamak amacıyla değil; klinik uygulama sınavlarında rubrik temelli değerlendirmenin nasıl yapılandırılabileceğini göstermek amacıyla hazırlanmıştır. Öğretim elemanları, dersin öğrenme kazanımları ve uygulamanın niteliği doğrultusunda rubriği uyarlayabilir.

Klinik Uygulama Sınavı – Dereceli Puanlama Anahtarı (Örnek)

Değerlendirme Ölçütü	Yetersiz (1)	Geliştirilmeli (2)	Yeterli (3)	Çok İyi (4)
Uygulama Öncesi Hazırlık	Hazırlık yapmaz	Eksik hazırlar	Uygun hazırlar	Eksiksiz ve bilinçli
Hasta Güvenliği	Güvenliği riske atar	Kısmen gözetir	Güvenliği sağlar	Üst düzey farkındalık
Enfeksiyon Kontrolü	Kurallara uymaz	Kısmen uyar	Kurallara uyar	Titiz ve bilinçli
Uygulama Basamaklarına Uyum	Yanlış sıra / teknik	Kısmi uyum	Doğru uygular	Eksiksiz ve akıcı
Teknik Beceriler	Yetersiz	Sınırlı	Yeterli	Yetkin ve akıcı
Acil Durum Farkındalığı	Fark edemez	Geç fark eder	Uygun tepki verir	Aktif farkındalık ve yaklaşım
Mesleki İletişim	Uygunsuz	Değişken	Uygun	Profesyonel
Mesleki Tutum ve Etik	Uygunsuz	Kısmen uygun	Uygun	Örnek tutum
Uygulama Sonrası Süreç	İhmal eder	Kısmen tamamlar	Doğru tamamlar	Eksiksiz ve düzenli

Puanlama: Her ölçüt 1 (Yetersiz) – 4 (Çok İyi) aralığında puanlandırılır. Toplam puan; ölçütlerin eşit ağırlıkla değerlendirilmesiyle veya hasta güvenliği, enfeksiyon kontrolü ve kritik uygulama basamakları gibi hayati öneme sahip ölçütlere daha yüksek ağırlık verilerek hesaplanabilir. Hasta güvenliği, enfeksiyon kontrolü ve uygulama basamaklarına uyum gibi ölçütler kritik basamaklar olarak tanımlanabilir. Bu ölçütlerde yetersiz performans, değerlendirme sonucunu doğrudan etkileyebilir. Değerlendirme sürecinde; rubrik ölçütlerinin sınav öncesinde öğrenciyle paylaşılması, mümkün olduğunca yapılandırılmış ve nesnel değerlendirme yapılması, birden fazla değerlendirici olması durumunda puanlama tutarlılığının sağlanması önerilir.

Not: Bu örnek rubrik, klinik uygulama sınavlarında öğrencinin psikomotor becerileri, hasta güvenliği farkındalığı, uygulama sürecine hâkimiyeti ve mesleki tutumunu değerlendirmeye yönelik örnek bir dereceli puanlama anahtarıdır. Rubrik bağlayıcı olmayıp, öğretim elemanlarının akademik takdirini sınırlamadan ölçme-değerlendirme kalitesini artırmayı amaçlamaktadır.

3.3. Laboratuvar Uygulamaları İçin Örnek Rubrik

Kapsam

Bu rubrik; Tıbbi Laboratuvar Teknikleri, Patoloji Laboratuvar Teknikleri, Elektronörofizyoloji ve benzeri laboratuvar uygulaması ağırlıklı bölümlerde yürütülen uygulama sınavları ve performans değerlendirmelerinde kullanılmak üzere hazırlanmıştır.

Laboratuvar uygulamaları; hasta ve numune güvenliği, biyogüvenlik, cihaz kullanımı ve analitik doğruluk açısından yüksek risk içeren ve hataya toleransı düşük süreçlerdir. Bu nedenle laboratuvar uygulamalarında öğrencinin yalnızca teknik bilgiyi bilmesi değil; uygulama basamaklarını doğru sırayla gerçekleştirebilmesi, güvenlik kurallarına eksiksiz uyması, süreç farkındalığı ve mesleki sorumluluk bilinci göstermesi beklenir.

Bu rubrik, öğrencinin laboratuvar ortamında; kişisel koruyucu ekipman kullanımını, biyogüvenlik ve atık yönetimi kurallarına uyumunu, numune kabulü ve numune ile çalışma becerisini, cihaz ve ekipman kullanım yetkinliğini, uygulama sürecini planlı ve kontrollü biçimde yürütebilme düzeyini, çalışma disiplini ve mesleki tutumunu önceden tanımlanmış ölçütler doğrultusunda değerlendirmeyi amaçlayan örnek bir dereceli puanlama anahtarı sunar.

Sunulan örnek rubrik, tüm laboratuvar uygulamalarını kapsamak amacıyla değil; laboratuvar uygulama sınavlarında rubrik temelli değerlendirmenin nasıl yapılandırılabilceğini göstermek amacıyla hazırlanmıştır. Öğretim elemanları tarafından dersin öğrenme kazanımları ve uygulamanın niteliği doğrultusunda uyarlanabilir.

Laboratuvar Uygulamaları – Dereceli Puanlama Anahtarı (Örnek)

Değerlendirme Ölçütü	Yetersiz (1)	Geliştirilmeli (2)	Yeterli (3)	Çok İyi (4)
Kişisel Koruyucu Ekipman Kullanımı	Uygun kullanmaz	Kısmen kullanır	Doğru kullanır	Eksiksiz ve bilinçli kullanır
Biyogüvenlik ve Laboratuvar Kurallarına Uyum	Kuralları ihlal eder	Kısmen uyar	Kurallara uyar	Üst düzey güvenlik bilinci
Numune Kabulü ve Numune Yönetimi	Yanlış / hatalı	Kısmen doğru	Doğru uygular	Kusursuz ve dikkatli
Cihaz ve Ekipman Kullanımı	Yanlış / güvensiz	Destekle kullanır	Doğru ve güvenli	Akıcı ve yetkin
Uygulama Basamaklarına Uyum	Yanlış sıra / eksik	Kısmi uyum	Doğru sıra	Eksiksiz ve bilinçli
Analitik Süreç Farkındalığı	Süreci kavrayamaz	Sınırlı farkındalık	Süreci kavrar	Süreci bütüncül değerlendirir
Atık Yönetimi ve Çevre Güvenliği	Kurallara uymaz	Kısmen uyar	Kurallara uyar	Tam uyum ve dikkat
Çalışma Disiplini ve Organizasyon	Düzensiz	Kısmen düzenli	Düzenli	Planlı ve etkin
Mesleki Tutum ve Sorumluluk	Uygunsuz	Değişken	Uygun	Örnek mesleki tutum

Puanlama: Her ölçüt 1 (Yetersiz) – 4 (Çok İyi) aralığında puanlandırılabilir. Toplam puan; tüm ölçütlerin eşit ağırlıkla değerlendirilmesiyle veya biyogüvenlik, numune yönetimi ve cihaz güvenliği gibi kritik öneme sahip ölçütlere daha yüksek ağırlık verilerek hesaplanabilir. Kişisel koruyucu ekipman kullanımı, biyogüvenlik kuralları, numune güvenliği ve atık yönetimi gibi ölçütler, laboratuvar güvenliği açısından kritik basamaklar olarak değerlendirilebilir. Bu ölçütlerde başarısızlık, toplam puanı doğrudan etkileyebilir. Değerlendirme sürecinde; ölçütlerin sınav öncesinde öğrenciyle paylaşılması, puanlamanın mümkün olduğunca nesnel ölçütlere dayandırılması, değerlendiriciler arasında tutarlılığın sağlanması önerilir.

Not: Bu örnek rubrik, laboratuvar uygulama sınavlarında öğrencinin teknik beceri, güvenlik farkındalığı, uygulama sürecine hâkimiyet ve mesleki tutumunu değerlendirmeye yönelik örnek bir dereceli puanlama anahtarıdır. Rubrik bağlayıcı olmayıp, öğretim elemanlarının akademik takdirini sınırlamadan ölçme ve değerlendirme kalitesini artırmayı amaçlamaktadır.

3.4. Görüntüleme ve Teknik Uygulamalar İçin Örnek Rubrik

Kapsam

Bu rubrik; Tıbbi Görüntüleme Teknikleri, Radyoterapi, Optisyenlik ve benzeri görüntüleme ve teknik uygulama ağırlıklı bölümlerde yürütülen uygulama sınavlarında, öğrencinin teknik yeterliliğini, güvenlik farkındalığını ve mesleki tutumunu değerlendirmeye yönelik örnek bir çerçeve sunar.

Görüntüleme ve Teknik Uygulama Sınavı – Dereceli Puanlama Anahtarı (Örnek)

Değerlendirme Ölçütü	Yetersiz (1)	Geliştirilmeli (2)	Yeterli (3)	İyi / Çok İyi (4)
Cihaz ve Ortam Hazırlığı	Cihazı/ortamı uygun hazırlamaz	Kısmen hazırlar	Uygun şekilde hazırlar	Eksiksiz ve doğru hazırlar
Teknik Protokole Uyum	Protokole uymaz	Kısmi uyum	Protokole uygundur	Protokole tam ve bilinçli uyum
Güvenlik Farkındalığı	Güvenlik kurallarını ihlal eder	Kısmen uyar	Güvenlik kurallarına uyar	Üst düzey güvenlik bilinci
Cihaz Kullanım Becerisi	Yanlış / güvensiz kullanım	Destekle kullanır	Doğru kullanır	Akıcı ve yetkin kullanım
Uygulama Sürecini Yönetme	Süreci yönetemez	Zaman/zorluk yaşar	Süreci yönetir	Süreci etkin ve kontrollü yönetir
Uygulama Sonrası İşlemler	İhmal eder	Kısmen tamamlar	Doğru tamamlar	Eksiksiz ve düzenli tamamlar
Mesleki Tutum ve İletişim	Uygunsuz	Değişken	Uygun	Profesyonel ve örnek

Puanlama: Her ölçüt 1 (Yetersiz) – 4 (Çok İyi) aralığında puanlandırılır. Toplam puan; ölçütlerin eşit ağırlıkla değerlendirilmesiyle veya kritik uygulama basamakları gibi hayati öneme sahip ölçütlere daha yüksek ağırlık verilerek hesaplanabilir. Cihaz güvenliği, kullanım becerisi, uygulama süresi ve uygulama basamaklarına uyum gibi ölçütler kritik basamaklar olarak tanımlanabilir. Bu ölçütlerde yetersiz performans, değerlendirme sonucunu doğrudan etkileyebilir. Değerlendirme sürecinde; rubrik ölçütlerinin sınav öncesinde öğrenciyle paylaşılması, mümkün olduğunca yapılandırılmış ve nesnel değerlendirme yapılması, birden fazla değerlendirici olması durumunda puanlama tutarlılığının sağlanması önerilir.

Not: Gerekli görülen durumlarda hasta ve cihaz güvenliği açısından kritik basamaklar işaretlenebilir () ve daha yüksek ağırlıkla puanlandırılabilir. Bu rubrik, görüntüleme ve teknik uygulama sınavlarında öğrencinin teknik yeterliliği, güvenlik bilinci, uygulama basamaklarına uyum ve mesleki tutumunu değerlendirmeye yönelik örnek bir dereceli puanlama anahtarıdır. Rubrik, uygulamanın türüne, kullanılan cihazlara ve dersin öğrenme kazanımlarına göre uyarlanabilir; ölçüt sayısı artırılabilir veya sadeleştirilebilir.*

3.5. Dokümantasyon ve Süreç Yönetimi İçin Örnek Rubrik

Kapsam

Bu rubrik; Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik, Eczane Hizmetleri ve benzeri dokümantasyon, kayıt, veri yönetimi ve süreç takibi ağırlıklı bölümlerde yürütülen uygulama sınavları ve performans değerlendirmelerinde kullanılmak üzere hazırlanmıştır.

Dokümantasyon ve süreç yönetimine yönelik uygulamalarda; öğrencinin yalnızca teknik bilgiye sahip olması değil, aynı zamanda mevzuata uygunluk, kayıt doğruluğu, gizlilik bilinci, iş akışı takibi ve mesleki sorumluluk çerçevesinde hareket edebilmesi beklenmektedir. Bu rubrik, öğrencinin sağlık hizmetleri sunumunda kritik öneme sahip olan kayıt ve dokümantasyon süreçlerini doğru, eksiksiz ve etik ilkelere uygun biçimde yürütebilme düzeyini değerlendirmeyi amaçlar.

Sunulan dereceli puanlama anahtarı; kayıtların doğruluğu ve bütünlüğü, kişisel verilerin korunması, süreç basamaklarına uyum ve mesleki tutum gibi temel boyutları kapsayan örnek bir değerlendirme çerçevesi sunmaktadır. Rubrik, dersin öğrenme kazanımları ve uygulamanın niteliği doğrultusunda öğretim elemanları tarafından uyarlanabilir.

Dokümantasyon ve Süreç Yönetimi Uygulamaları / Dereceli Puanlama Anahtarı (Örnek)

Değerlendirme Ölçütü	Yetersiz (1)	Geliştirilmeli (2)	Yeterli (3)	Çok İyi (4)
Kayıt Doğruluğu ve Eksiksizliği	Kayıtlar hatalı veya eksik	Kısmen doğru	Doğru ve eksiksiz	Eksiksiz ve tutarlı
Mevzuata ve Kurallara Uyum	Mevzuata uymaz	Kısmen uyur	Mevzuata uygundur	Mevzuata tam uyum
Gizlilik ve Veri Güvenliği Bilinci	Gizlilik ihlali riski	Farkındalık sınırlı	Gizlilik kurallarına uyur	Yüksek gizlilik bilinci
Süreç ve İş Akışı Takibi	Süreci takip edemez	Kısmen takip eder	Süreci doğru izler	Süreci etkin yönetir

Hata Fark Etme ve Düzeltme	Hataları fark edemez	Fark eder ancak düzeltemez	Hataları fark edip düzeltir	Önleyici yaklaşım sergiler
Zaman Yönetimi ve Organizasyon	Zamanı etkin kullanamaz	Zaman yönetimi zayıf	Zamanı uygun kullanır	Etkin ve planlı çalışır
Mesleki Tutum ve Sorumluluk	Uygunsuz tutum	Değişken	Mesleki tutuma uygun	Örnek mesleki tutum

Puanlama: Her bir ölçüt, 1 (Yetersiz) – 4 (Çok İyi) aralığında puanlandırılabilir. Toplam puan; ölçüt sayısına göre doğrudan toplanabilir veya dersin ve uygulamanın niteliğine göre belirli ölçütlere ağırlık verilerek hesaplanabilir. Mevzuata uygunluk, gizlilik ve veri güvenliği gibi kritik öneme sahip ölçütler, öğretim elemanının akademik takdirine bağlı olarak daha yüksek ağırlıkla değerlendirilebilir. Puanlama yaklaşımında şeffaflık ve tutarlılık gözetilmelidir.

Not: Bu rubrik, dokümantasyon ve süreç yönetimine yönelik uygulamalarda öğrencinin kayıt doğruluğu, mevzuat farkındalığı, gizlilik bilinci, süreç yönetimi becerisi ve mesleki tutumunu değerlendirmeye yönelik örnek bir dereceli puanlama anahtarıdır. Rubrik, bağlayıcı olmayıp ölçme-değerlendirme süreçlerinde öğretim elemanlarına rehberlik etmek amacıyla hazırlanmıştır.